

	<p>Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка Історичний факультет Кафедра політології та філософії</p> <p>Силабус навчальної дисципліни «РЕЛІГІЄЗНАВСТВО»</p>
---	---

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Релігієзнавство українська
Викладачі	<i>M.П.ПЛАХТИЙ, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософських дисциплін</i>
Профайл викладачів	http://phylosophy.kpnu.edu.ua/department/d0-bf-d0-bb-d0-b0-d1-85-d1-82-d1-96-d0-b9-d0-bc-d0-b0-d1-80-d1-96-d0-b0-d0-bd-d0-b0-d0-bf-d0-b5-d1-82-d1-80-d1-96-d0-b2-d0-bd-d0-b0/
E-mail:	marianna.plakhtiy@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=10060
Консультації	середа 15.00–16.00 Місце проведення консультацій – Історичний факультет, аудиторія 3а / платформа MOODLE

2. Анотація до курсу

Курс «Релігієзнавство» є складовою гуманітарного циклу підготовки майбутнього фахівця, що уможливлює розуміння об'єктивних закономірностей виникнення, становлення, розвитку та функціонування релігії як соціального явища, її структурні особливості, різноманітні феномени, взаємозв'язки і взаємодія релігії з іншими галузями знань. Вивчення курсу релігієзнавства сприяє оволодінню досягненнями світової та української культури, дає студентам всебічні знання про релігію і церкву, богослов'я і віруючих, процеси сакралізації і секуляризації в світі і в українському суспільстві, допомагає самовизначитись у світоглядних проблемах, формує духовні інтереси та ціннісну орієнтацію.

3. Мета та цілі курсу

Мета дисципліни: знайомство з історичними типами релігії та її соціальною сутністю, дослідити походження та еволюції релігій, висвітлення філософських і культурологічних аспектів релігій, формування навичок самостійної орієнтації в концепціях і поняттях сучасної релігієзнавчої науки та духовному житті суспільства.

4. Формат курсу

Стандартний курс (очний). Передбачає проведення лекційних та семінарських занять. Можливе застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання Moodle та застосунків для проведення відеоконференцій.

5. Результати навчання

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен знати: сутність і специфіку

релігії як духовного, культурного, соціального феномену, особливості суспільного функціонування інституціональних форм релігії, історії та сучасного стану основних релігійних напрямів та течій світу; **вміти:** самостійно аналізувати релігійні явища і процеси, застосовувати результати цього аналізу у навчальній, науково-дослідній та практичній роботі.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Для всіх спеціальностей освітнього ступеня «бакалавр»	Для всіх спеціальностей освітнього ступеня «бакалавр»
Рік навчання/ рік викладання	<i>Другий/ третій /2023-2024</i>	<i>Другий/третій /2023-2024</i>
Семестр вивчення	другий	другий
нормативна/вибіркова	вибіркова	вибіркова
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 год.	120 год.
Кількість годин навчальних занять	40 год.	16
Лекційні заняття	20 год.	8
Практичні заняття	20 год.	8
Семінарські заняття	0 год.	0 год
Лабораторні заняття	0 год.	0 год.
Самостійна робота	80 год.	104 год.
Форма підсумкового контролю	залік	залік

7. Пререквізити курсу

Пререквізити курсу: вивчення дисципліни базується на знаннях студентів, отриманих у результаті опанування суспільних предметів в закладах загальної середньої освіти.

Кореквізити курсу: філософія, історія та культура України, психологія, інформаційні технології в освітньому процесі.

8. Технічне програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання мультимедійного комплексу (проектор, ноутбук / персональний комп'ютер та ін.) для створення презентацій у форматі MS Power Point або інших та їх демонстрування. Передбачається застосування модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища MOODLE.

9. Політики курсу

Відвідування занять. Очікується, що здобувачі відвідватимуть лекційні та семінарські заняття. Під час відвідування всіх видів занять і консультацій очікується дотримання правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/aIqb9CF>) та етичних норм поведінки.

Очікується, що здобувачі дотримуватимуться термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. За несвоєчасно подані роботи / завдання (з порушенням визначених термінів) знижуватимуться бали.

Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання самостійної роботи та модульної контрольної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за семінарські заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Очікується, що здобувачі поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього аудиторного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання здобувачем теоретичних питань плану. Відпрацювання пропущеного семінарського заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття й виконання запланованих завдань.

Очікується, що здобувачі не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час заняття використовуватимуть лише з освітньою метою.

Під час організації занять з використанням технологій дистанційного навчання очікується, що здобувач працюватиме на заняттях (з використанням платформ для відеоконференцій) з увімкненою вебкамерою.

Академічна добросердість. Дотримання академічної добросердісті регулюється Кодексом академічної добросердісті Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/4TiCHks>) та Положенням про дотримання академічної добросердісті науково-педагогічними працівниками, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/vTiVowX>).

Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручення в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недобросердісті. Списування під час семінарських занять, підготовки до них, самостійної та контрольної роботи, екзамену заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недобросердісті в письмових роботах здобувачів та фактів списування є підставою для їх незарахування викладачем (незалежно від масштабів plagiatу чи обману).

Література. Для пошуку рекомендованої літератури здобувачі можуть послуговуватися бібліотекою університету, фахових кафедр та інтернетними ресурсами. Здобувачі заохочуються до використання літератури, якої немає з-поміж рекомендованої.

Комунікування з викладачем. Спілкування з викладачами здійснюється під час лекційних та семінарських занять (участь у бесідах, дискусіях, відповіді на питання тощо). Очікується, що здобувачі будуть задавати викладачеві запитання, цікавитися додатковими відомостями й сучасними науковими знаннями з курсу. Викладач щотижня проводить консультації (офлайн і онлайн).

10 . Схема курсу Тематика лекційних занять

Тема 1. Релігієзнавство як наука. Зміст і структура феномену релігії

Тема 2. Історичний розвиток релігієзнавства

Тема 3. Генезис релігії, її ранніх форм

Тема 4. Етнічні та регіональні релігії

Тема 5. Світова релігія. Буддизм

Тема 6. Світова релігія. Іслам

Тема 7. Світова релігія. Християнство

Тема 8. Історія і сучасний стан релігійних вірувань та конфесій в Україні

Тема 9. Сучасні нетрадиційні релігії та нові релігійні рухи

Тема 10. Релігія і церква в системі державно-правових відносин

Тематика семінарських занять

Тема 1. Релігієзнавство як наука. Зміст і структура феномену релігії

Тема 2. Історичний розвиток релігієзнавства

Тема 3. Генезис релігії, її ранніх форм

Тема 4. Етнічні та регіональні релігії

Тема 5. Світова релігія. Буддизм

- Тема 6. Світова релігія. Іслам
 Тема7. Світова релігія. Християнство
 Тема8. Історія і сучасний стан релігійних вірувань та конфесій в Україні
 Тема9. Сучасні нетрадиційні релігії та нові релігійні рухи
 Тема10. Релігія і церква в системі державно-правових відносин

11. Методи навчання і форми оцінювання

Методи навчання: лекція (лекція-презентація, проблемна лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, інструктаж (вступний, поточний, індивідуальний), робота передджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів, спостереження, робота за таблицями, створення й демонстрування презентацій, вправи й завдання (усні, письмові, творчі, проблемні, ситуативні та ін.) та ін.

Форми поточного оцінювання: *під час семінарських занять* (опитування (індивідуальне, фронтальне, ущільнене, вибіркове), взаємоопитування, обговорення проблемно-пошукових питань, перевірка виконаних усних завдань, зокрема тестових, написання есе, підготовка презентацій, самоаналіз та ін.), *контроль за самостійною роботою* (опитування / тестування з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.).

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (тестування / онлайнове тестування у системі MOODLE, або у письмовій формі (теоретичні питання і тестування)).

Форма підсумкового контролю: залік.

Система оцінювання та вимоги

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота 10 балів	100
45 балів	45 балів		

Поточний контроль

Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях – 12.

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях

Рівні навчальни	Оцінка в	Критерії оцінювання
Почат	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих філософських термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує

		принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	2	Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику та в інших джерелах інформації відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок із лінгвостилістики та культури української мови; виявляє окремі закономірності стилістичних явищ; робить спроби виконання завдань; за допомогою викладача дає короткі відповіді (за готовим алгоритмом). Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями з філософії, здатний виконати завдання за зразком; орієнтується в філософських термінах, поняттях і визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу з дисципліни викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення філософських понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником та іншими джерелами інформації, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з філософії, може поверхнево аналізувати тексти першоджерел, робить певні висновки щодо історичних подій; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання з філософії під час виконання завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал з філософії, оперує базовими філософськими термінами та категоріями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію філософії; складати таблиці, схеми та ін. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал з філософії в стандартних ситуаціях; уміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак із окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат або доповідь, обґрунтuvати їх положення. Здобувач дотримується принципів

		академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом з філософії, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить філософські поняття, категорії; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі проблемно-пошукові завдання; має сформовані типові навички з філософії. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями з філософії та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки в проблемно-пошукових завданнях; практично оцінює сучасні здобутки філософської науки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує тестові завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання з філософії, аналізуючи різні явища та процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з філософії, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний підготувати виступ на наукову конференцію; самостійно вивчати матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання з філософії, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання з філософії; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати світоглядні проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, займається науково-пошуковою роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує та аналізує різноманітні джерела інформації; Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за семінарські заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувачу вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувач вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач вищої освіти повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації ним поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до них відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями» (<https://cutt.ly/mLTb6am>)).

Самостійна робота (10 балів)

Контроль за самостійною роботою здійснюється на практичних заняттях і консультаціях.

Критерії оцінювання самостійної роботи (філософського есе)

Eсе оцінюється в 10-9 балів, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням філософських та спеціальних термінів, що мають відношення до теми есе; надана аргументація власної думки з опорою на історико-філософську традицію в контексті проблематики есе; есе повно розкриває заявлену тему.

Eсе оцінюється в 8,9-7,5 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) стосовно вирішення релігієзнавчої проблеми; тема розкрита з конкретним використанням історико-філософських та спеціальних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку філософських уявлень з проблематики есе; есе не містить відповіді на одне з питань плану есе або заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Eсе оцінюється в 7,4-6 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита при формальному використанні історико-філософських та спеціальних термінів; дана аргументація своєї думки з опорою на факти розвитку релігієзнавчих уявлень з проблематики есе без теоретичного обґрунтування; есе не містить відповіді на два питання плану есе або заявлена тема розкрита не до кінця, а саме: опущена значна частина суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Eсе оцінюється в 5,9-0 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному (а не теоретичному) рівні або не розкрита взагалі; аргументація власної думки слабко пов'язана з розкриттям проблеми; есе має реферативний характер без історико-філософського аналізу; містить історичне оповідання про релігію чи релігійні системи; есе є plagiatом, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Здобувачі вищої освіти, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються

такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Оцінювання модульної контрольної роботи:

МКР 30 балів	високий рівень	27 – 30 б.
	достатній рівень	23 – 26 б.
	середній рівень	18 – 22 б.
	початковий рівень	менше ніж 18 б.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

З врахуванням результатів неформальної / інформальної освіти регулюється «Порядком визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної / інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (<https://cutt.ly/LODbDIL>).

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу	незадовільно

11. Література

1. Релігієзнавство: навчальний посібник / [Наук. ред. Д. В. Брильов; відп. за вип. О. В. Лісовий, С. О. Лихота]. К.: Дух і Літера, 2018. 328 с.
2. Дисциплінарне релігієзнавство. Навчальний посібник. За редакцією А. Колодного. – К.: ВР Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, 2010. 219 с.
3. Релігієзнавство: навч. посіб. / [Наук. ред. Д. В. Брильов; відп. за вип. О. В. Лісовий, С. О. Лихота]. К., 2015. 302 с.
4. Кислюк К.В., Кучер О.М. Релігієзнавство: Навч.посібник для студентів вузів. – К.: «Кондор», 2004. Електронний ресурс: http://libfree.com/152937002-religiyeznavstvoreligiyeznavstvo_kislyuk_kv.html
5. Лубський В.І. Релігієзнавство. Київ. Альма-Матер, 2018. 390 с
6. Москалець В.П. Релігії світу. Київ. Ібіс, 2015. 420 с
7. Аляєв Г. Лекції з релігієзнавства / Г. Э. Аляєв, О. В. Горбань, В. М. Мешков К., 2016.
8. Історія релігій в Україні. К., 2017.

Інтернетні ресурси

http://www.nbuvgov.ua	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
www.chtyvo.org.ua	Електронна бібліотека «Чтиво»
http://diasporiana.org.ua	Студентська бібліотека «Читалка». Бібліотека пропонує безкоштовні електронні підручники з філософії (укр.)
https://filosof.com.ua/	Інститут філософії імені Григорія Сковороди
http://philosobr.pnpu.edu.ua/	Філософські обрії
http://irbis-nbuvgov.ua/ulib/item/ukr0011096	Філософський енциклопедичний словник
https://cutt.ly/ZZZy9g9	Філософський словник термінів і персоналій
https://tureligious.com.ua/	Портал філософія і релігієзнавство